

SPOLEČNÝ OTISK ZNÁMEK Z RYTIN K. SEIZINGERA

Je známo, že pro vydané známky 1 Kč červená „T. G. Masaryk“ z emise „Portréty“ (1935) a 1 Kč červená „Sokol stěhovavý“ z emise „Zimní sletové sokolské hry“ (1938) byly v obou dvou případech použity rytiny Bohumila Heinze.

Jak grafickou úpravu, tak rytinu výplatiní známky 1 Kč s portrétem T. G. Masaryka podle oficiálního portréту z fotografického snímku provedl sám B. Heinz. Příležitostně známky 50h a 1 Kč „Zimní sletové sokolské hry“ z roku 1938 s obrazem sokola navrhl Cyril Bouda, který vytvořil symbolickou kresbu sokola s pozadím skalních útěsů a vrcholů Vysokých Tater. Existují autorské zkusmé tisky rytin B. Heinze a samozřejmě poté vydané uvedené hodnoty známek v několikamilionových nákladech pro následné poštovní použití.

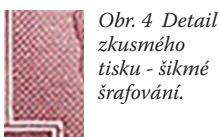
Obr. 1

Existují však autorské zkusmé tisky v červené barvě rytiny téhož námětu, provedené rytcem Karlem Seizingerem. Obě známky s rytinami byly následně pro vyzkoušení těchto rytin rovněž vytištěny rotačním ocelotiskem na stroji Stickney v tiskárně České grafické unie v Praze. **Jsou to de facto archové zkusmé tisky** (obr.1). **Tyto ZT se sice liší drobnými, avšak dobře rozeznatelnými detaily.** Rytiny jsou bez signatury autorů návrhu a rytin. Avšak ve šrafování skal blíže kontury konce levého křídla sokola („Monografie č. 3“ nesprávný údaj) se nachází Seizingerův monogram „S“ (obr. 2).

Tyto archové zkusmé tisky pro vyzkoušení rytiny od rytce K. Seizingera jsou známy jen na známkovém papíře s lepem a nejsou opatřeny perforací. **U zkusmého tisku 1 Kč červená „T. G. Masaryk“ se nesprávně uvádí v dosavadní literatuře, že jde o známky nehotové** (nezoubkované), tedy **nevýdané** (obr. 3). Všechny neperforované exempláře, které jsem doposud prohlédl, se liší drobnými detaily v rytině známky, zvláště pozadí v blízkosti portrétu je jemněji propracováno a v celé ploše má šikmé šrafování (obr. 4). Rytina vydané známky od B. Heinze má pozadí s vodorovným šrafováním (obr. 4a). Dále u ZT od rytce K. Seizingera nejsou ozdobné vsvislé rámce

v horní části vodorovně proryty (obr. 5), naopak u vydané známky jsou nahoře několikrát vodorovně proryty (obr. 5a). Vyskytují se samozřejmě i další drobnější odlišnosti. Tyto Seizingerovy zkusmé tisky se vyskytují vzácně v jednotlivých exemplářích, dvoupáskách a ojedinelé ve čtyřblocích. **Dále se mimořádně vzácně vyskytují spojky výše uvedených ZT.** Zjistil jsem, podle znázorněné **rekonstrukce** spojek vytištěného stokusového archu 1 Kč „Zimní sletové sokolské hry“ s nepotříštěnými kupony spolu se stokusovou deskou 1 Kč „T. G. Masaryk“, že se jedná o jediný společný otisk, bohužel již rozstříhaný. Dodatečně po rozstříhání dvouarchu docházelo k další úpravě zastříhnutí jednotlivých spojek.

Uvedené vyobrazené společné otisky se sporadicky objevovaly (a některé i opakovaně) na významných sálových aukcích v průběhu dvou posledních desetiletí. Není mi známa spodní část archového soutisku. Osobně jsem přesvědčen, že uvedený dvojarch je ojedinelou mimořádností a svou existencí dokladuje tiskové zkoušky čs. známek rotačním ocelotiskem v prvním desetiletí použití této rychlé a úspěšné technologie v naší známkové tvorbě.

Obr. 4 Detail zkusmého tisku - šikmé šrafování.

Obr. 4a Detail vydané známky - vodorovné šrafování.

Obr. 5 Zkusmý tisk - ozdobné vsvislé rámce nejsou vodorovně proryty.

Obr. 5a Vydaná známka - ozdobné rámce nahoře několikrát vodorovně proryty.

Obr. 3 Rytina K. Seizingera. Čtyřblok ZT s DČ „1“. Doposud a pravděpodobně jediný známý zkusmý tisk s deskovým označením.

Obr. 6 Doporučený dopis – příkazové psaní. DR Teplice-Šanov 2 / 16.II.38 zasláný do Podkarpatské Rusi obce Berehovo. Tato celistvost je frankována známkami Bohumila Heinze.

Zdeněk Filípek, Břeclav

Literatura:

- „Monografie československých známek“, 3. díl, Pofis, Praha 1979
- „Specializovaný katalog Československo 1918 – 1939“, MERKUR-REVUE, Brno 2002
- „Specializovaná příručka pro sběratele poštovních známek: Československo 1918 – 1939“, Pofis, Praha 2007